

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

III. ÚS 338/2016-32

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. februára 2017 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Baricovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Rudolfa Tkáčika v konaní o sťažnosti [REDACTED] a [REDACTED], obaja bytom [REDACTED], zastúpených advokátkou Mgr. Miroslavou Ficovou, Advokátska kancelária, Mierové námestie 24, Nová Dubnica, pre namietané porušenie ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 560/2012 takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] a [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 560/2012 porušené bolo.

2. [REDACTED] a [REDACTED] priznáva finančné zadost'učinenie každému v sume 2 500 € (slovom dvetisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Komárno p o v i n n ý vyplatiť im do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

3. Okresný súd Komárno je p o v i n n ý uhradiť [REDACTED] a [REDACTED] [REDACTED] trovy konania v sume 320,32 € (slovom tristodvadsať eur a tridsaťdva centov) na účet ich právnej zástupkyne Mgr. Miroslavy Ficovej, Advokátska kancelária, Mierové námestie 24, Nová Dubnica, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením sp. zn. III. ÚS 338/2016 z 31. mája 2016 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDACTED] a [REDACTED] (spolu ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Komárno (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 560/2012 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

V sťažnosti sťažovatelia uviedli, že sú účastníkmi konania vedeného na okresnom súde pod sp. zn. 15 C 560/2012 v procesnom postavení žalobcov. Predmetom konania je zaplatenie sumy 183 000 €, ktorá predstavuje nezaplatenú časť kúpnej ceny dohodnutú v kúpnej zmluve uzavretej medzi nimi ako predávajúcimi a žalovaným ako kupujúcim.

Konanie začalo podaním žaloby s návrhom na nariadenie predbežného opatrenia na Okresnom súde Bratislava II 27. februára 2012, kde bola veci pridelená sp. zn. 10 C 49/2012.

Uznesením sp. zn. 10 C 49/2012 Okresný súd Bratislava II návrh žalobcov na nariadenie predbežného opatrenia zamietol. Proti tomuto uzneseniu podali žalobcovia 24. apríla 2012 odvolanie. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „krajský súd“) uznesením sp. zn. 2 Co 202/2012 z 29. júna 2012 napadnuté uznesenie potvrdil.

Dňa 21. septembra 2012 bol spis postúpený Okresnému súdu Komárno, kde mu bola pridelená sp. zn. 15 C 560/2012. V ďalšom sťažovatelia chronologicky popísali priebeh doterajšieho konania pred okresným súdom s tým, že okresnému súdu vyčítajú, že po vrátení spisu z krajského súdu ani po uplynutí takmer 1 roka nerozhodol o ich žiadosti o oslobodenie od súdnych poplatkov. Prvé a zároveň jediné pojednávanie v tejto veci sa konalo viac ako dva a pol roka po podaní žaloby na okresnom súde (9. októbra 2014) a viac ako dva roky po postúpení predmetnej veci Okresnému súdu Komárno.

Vzhľadom na to, že sťažovatelia sa počas súdneho konania dozvedeli, že žalovaný predal nehnuteľnosti, za ktoré im však ako pôvodným vlastníkom nezaplatil kúpnu cenu, podali 6. mája 2015 návrh na nariadenie predbežného opatrenia, v ktorom sa domáhali, aby okresný súd uložil žalovanému povinnosť zložiť do úschovy okresného súdu peňažné prostriedky vo výške 183 000 €. Uznesením č. k. 15 C 560/2012-223 z 5. júna 2015 okresný súd návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol.

Podľa tvrdenia sťažovateľov spis po ich odvolaní do dnešného dňa nebol ani len predložený Krajskému súdu v Nitre na rozhodnutie.

Predmetom posúdenia sú prietahy v civilnom súdnom konaní, v ktorom sú sťažovatelia žalobcami v konaní o zaplatenie zvyšnej časti kúpnej ceny vo výške 183 000 €, ktorú je im žalovaný ako kupujúci povinný zaplatiť na základe kúpnej zmluvy. Ide o vec, ktorá nevyžaduje náročné právne posúdenie a ani rozsiahle dokazovanie. Žalovaná čiastka pritom nie je pre sťažovateľov zanedbateľná, a to aj vzhľadom na skutočnosť, že sú poberateľmi starobného dôchodku vo výške asi 300 € a ďalší príjem nemajú. Aj s ohľadom na tieto skutočnosti možno teda skonštatovať, že toto konanie by malo spĺňať kritérium výnimočnej rýchlosti konania.

Pokiaľ ide o správanie sťažovateľov, toto je aj bolo v priebehu konania viac ako súčinnosť. Sťažovatelia okresnému súdu zdôrazňovali, že majú vysoký vek, ktorý im môže znemožniť prípadnú ďalšiu účasť na pojednávaníach pred súdom, ako aj to, že z dôvodu ich pokročilého veku a zdravotného stavu je pre nich účasť na súdnych pojednávaníach náročná.

Sťažovatelia požadujú, aby im bolo priznané za porušenie ich práv garantovaných ústavou a dohovorom aj finančné zadosťučinenie v sume 5 000 €. Na odôvodnenie tejto požiadavky uvádzajú, že zdĺhavosťou namietaného konania naďalej pretrváva a prehĺbuje sa stav ich právnej neistoty. Dlhým trvaním konania sa u sťažovateľov prehĺbuje pocit, že ich spor nebude rýchlo a spravodlivo prerokovaný, a preto prestávajú veriť v ústavné garancie práva na súdnu ochranu.

Na základe uvedeného sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd o ich sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1. Okresný súd Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 15C 560/2012 porušil základné právo [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov zaručené v čl. 48 ods. 2 ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie veci v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

2. Okresnému súdu Komárno v konaní vedenom pod sp. zn. 15C 560/2012 sa prikazuje konať vo veci bez zbytočných prietáhov.

3. Okresný súd Komárno je povinný [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] zaplatiť spoločne a nerozdielne sumu 5.000,- Eur (slovom päťtisíc eur) ako primerané finančné zadosťučinenie, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Komárno je povinný nahradiť [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] spoločne a nerozdielne trovy konania v sume 1.600,62 Eur (slovom tisícšesťsto eur šesťdesiatdva centov) na účet ich právnej zástupkyne, advokátky Mgr. Miroslavy Ficovej, Mierové námestie 24, 018 51 Nová Dubnica, do pätnástich dní od právoplatnosti tohto nálezu.“

Na výzvu ústavného súdu sa k sťažnosti podaním sp. zn. Spr. 388/16 z 15. júla 2016, ústavnému súdu doručeným 22. júla 2016, vyjadril predseda okresného súdu. Uviedol, že po preštudovaní spisového materiálu sp. zn. 15 C 560/2012 dospel k záveru, že nejde o skutkovo a právne náročnú vec. Ďalej uviedol: „vec napadla na Okresný súd Bratislava II. dňa 27.2.2012, ktorý vec postúpil z dôvodu príslušnosti Okresnému súdu Komárno. Až dňa 19.10.2012 bol spis doručený z dôvodu jeho postúpenia Okresnému súdu Komárno. K obdobiu od 27.2.2012 do 19.10.2012 sa nevyjadrujem, pretože nešlo o konanie, ktoré sa v tom čase viedlo na Okresnom súde Komárno.

Z pozície sťažovateľov je pochopiteľné, že počas nimi namietaného obdobia nečinnosti Okresného súdu Komárno, vnímajú konanie súdu ako neefektívne, kedy sa v skutočnosti podľa ich názoru javí, že súd v podstate vôbec nekoná, alebo koná pomaly, keďže ešte ani doposiaľ neukončil dokazovanie a právoplatne nerozhodol. Súd prvého stupňa v sťažovateľmi namietaných obdobiach konal skutočne málo aktívne, bez výraznejšej snahy zabezpečenia dôkazov, ktoré či už priamo, alebo nepriamo súviseli s prejednávanou vecou. Tieto nedostatky vznikli a súviseli na jednej strane s poddimenzovaným stavom a nedostatkom sudcov na Okresnom súde Komárno (čo sa do dnešného dňa úspešne nevyriešilo) a na druhej strane nesprávnym, neaktívnym prístupom zákonných sudcov (v tomto smere bol už disciplinárne riešený zákonný sudca JUDr. Arpád Pastorek). Uvedené skutočnosti však nie sú a ani nemôžu byť pre sťažovateľov postačujúcim vysvetlením resp. dôvodmi, pre ktoré súd v určitých štádiách konania nekonal, už aj vzhľadom na ich vek a sťažovateľmi poskytnutú súčinnosť v predmetnom konaní.

V sťažovateľmi namietanom období od 22.5.2013 do 29.5.2014 bol pôvodným zákonným sudcom JUDr. Dušan Krč-Šebera, ktorý skutočne v tomto období nevykonal efektívne úkony a až uznesením Okresného súdu Komárno č. k. 15C/560/2012, zo dňa 29.5.2014 došlo k rozhodnutiu o návrhu na oslobodenie od platenia súdnych poplatkov. Po jeho kariérnom postupe na Krajský súd v Trenčíne, boli všetky jemu pridelené veci prerozdelené náhodným výberom ku dňu 1.1.2015 v zmysle Rozvrhu práce Okresného súdu Komárno na rok 2015. Predmetná vec bola týmto spôsobom pridelená novej zákonnej sudkyňi JUDr. Ol'ge Kováčovej, ktorá vo veci ďalej konala bez prieťahov.

V sťažovateľmi namietanom období od 25.6.2015 do podania sťažnosti bol zákonným sudcom JUDr. Arpáda Pastoreka, ktorý nastúpil na Okresný súd Komárno dňa 1.5.2015

po jeho preložení z Okresného súdu Levice. Po prerozdelení vecí z dôvodu výrazného rozdielu v pracovnom zaťažení sudcov, bola totiž vec náhodným výberom prostredníctvom generátora elektronickej podateľne pridelená dňa 1.5.2015 zákonnému sudcovi JUDr. Arpádovi Pastorekovi. Po podaní návrhu na nariadenie predbežného opatrenia sťažovateľmi dňa 7.5.2015, síce o tomto návrhu rozhodol dňa 5.6.2015, ale odvolanie, ktoré bolo podané dňa 24.6.2015 nepredložil odvolaciemu súdu riadne a včas. Z tohto dôvodu došlo k prieťahu v konaní a preto odvolací súd rozhodol až dňa 31.3.2016.

Po personálnom posilnení Okresného súdu Komárno, po nástupe ďalšieho nového sudcu JUDr. Ondreja Melišeka dňa 15.6.2016, bola vec na základe Dodatku č. 4 Rozvrhu práce Okresného súdu Komárno po prerozdelení vecí z dôvodu výrazného rozdielu v pracovnom zaťažení sudcov, náhodným výberom prostredníctvom generátora elektronickej podateľne pridelená zákonnému sudcovi JUDr. Ondrejovi Melišekovi, ktorý po preštudovaní spisu, zadovážení si potrebných listinných dokladov resp. vyšetrovacieho spisu, stanovil termín pojednávania na 30.8.2016. V súčasnosti sa teda vo veci koná bez prieťahov a na pojednávaní dňa 30.8.2016 sa očakáva rozhodnutie vo veci samej a to aj s poukazom na nový procesný poriadok - Civilný sporový poriadok.“

K vyjadreniu predsedu okresného súdu doručila 4. augusta 2016 svoju repliku právna zástupkyňa sťažovateľov. V nej uviedla: „... že ani nedostatok sudcov nezbavuje súd povinnosti postupovať v konaní rýchlo a hospodárne tak, aby boli zachované základné práva účastníkov konania na spravodlivý súd. Okresný súd vo veci konal vždy až na základe opakovaných urgencií sťažovateľov a ústavnej sťažnosti, pričom predmetné súdne konanie je od počiatku poznačené závažnými prieťahmi a dlhými obdobiami nečinnosti okresného súdu. Sťažovatelia si preto dovoľujú požiadať, aby Ústavný súd SR vo svojom náleze skonštatoval porušenie ich základných práv, prikázal okresnému súdu v predmetnom konaní konať bez prieťahov a priznal im nemajetkovú ujmu a trovy konania vyčíslené v podanej ústavnej sťažnosti.“

Právna zástupkyňa sťažovateľov i predseda okresného súdu ústavnému súdu oznámili, že netrávajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Vzhľadom na tieto oznámenia ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil od ústneho

pojednávania, keďže dospel k názoru, že od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

Ústavný súd preto so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde v danej veci upustil od ústneho pojednávania, keďže dospel k záveru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Zo súdneho spisu okresného súdu vedeného pod sp. zn. 15 C 560/2012, ktorý si ústavný súd zadovážil, zistil tento priebeh napadnutého konania:

- 27. februára 2012 bola Okresnému súdu Bratislava II doručená žaloba sťažovateľov proti odporcovi FOR – GLASS, s. r. o. Komárno, o zaplatenie 183 000 € (vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 10 C 49/2012). Sťažovatelia súčasne podali návrh na nariadenie predbežného opatrenia;

- 9. marca 2012 Okresný súd Bratislava II uznesením č. k. 10 C 49/2012-5 vyzval sťažovateľov na odstránenie nedostatkov podania;

- 28. marca 2012 sťažovatelia doplnili návrh;

- 2. apríla 2012 Okresný súd Bratislava II návrh na nariadenie predbežného opatrenia uznesením sp. zn. 10 C 49/2012 zamietol (právoplatnosť nadobudlo 20. júla 2012);

- 11. apríla 2012 Okresný súd Bratislava II vyzval odporcu na vyjadrenie k žalobe v lehote 15 dní;

- 11. apríla 2012 Okresný súd Bratislava II uznesením č. k. 10 C 49/2012-19 vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na nariadenie predbežného opatrenia vo výške 33 €;

- 24. apríla 2012 sa odporkyňa v zastúpení [REDAKOVANÉ] vyjadrila k žalobe;

- 24. apríla 2012 sťažovatelia podali odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia z 2. apríla 2012;

- 9. mája 2012 Okresný súd Bratislava II uznesením sp. zn. 10 C 49/2012 vyrubil sťažovateľom 33 € z titulu súdneho poplatku za odvolanie (sťažovatelia zaplatili 2. mája 2012);

- 21. júna 2012 bol spis doručený Krajskému súdu v Bratislave (bol zaevidovaný pod sp. zn. 2 Co 202/12);

- 9. júla 2012 bol spis vrátený Okresnému súdu Bratislava II s uznesením Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 2 Co 202/2012, ktorým odvolací súd uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil (právo poplatnosť nadobudlo 20. júla 2012);

- 21. septembra 2012 Okresný súd Bratislava II postúpil vec Okresnému súdu Komárno z dôvodu miestnej príslušnosti s poukazom na námietku odporkyne;

- 19. októbra 2012 bol spis doručený Okresnému súdu Komárno. Bol zaevidovaný pod sp. zn. 15 C 560/2012;

- 21. decembra 2012 Okresný súd Komárno vyzval sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh vo výške 10 980 € v lehote 10 dní;

- 5. februára 2013 právny zástupca sťažovateľov [REDAKOVANÉ] oznámil, že prevzal zastúpenie sťažovateľov. Súčasne v ich mene požiadal o oslobodenie od súdneho poplatku;

- 21. februára 2013 Okresný súd Komárno uznesením č. k. 15 C 560/2012-96 priznal sťažovateľom oslobodenie od súdnych poplatkov v rozsahu 50 %;

- 11. marca 2013 sťažovatelia doručili odvolanie proti uzneseniu Okresného súdu Komárno z 21. februára 2013;

- 27. marca 2013 bolo doručené vyjadrenie odporkyne k odvolaniu sťažovateľov proti uzneseniu Okresného súdu Komárno z 21. februára 2013;

- 8. apríla 2013 bol spis doručený Krajskému súdu v Nitre. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 9 Co 120/2013;

- 22. mája 2013 bol spis vrátený Okresnému súdu Komárno s uznesením Krajského súdu v Nitre č. k. 9 Co 120/2013-114, ktorým rozhodol tak, že uznesenie súdu prvého stupňa v napadnutej časti týkajúcej sa nepriznania oslobodenia od súdnych poplatkov sťažovateľov v rozsahu 50 % zrušil;

- 21. júna 2013 bolo doručené vyjadrenie sťažovateľov k tvrdeniam žalovaného.

- 8. januára 2014 samosudca urobil záznam, že v období od 30. novembra 2013 do 6. januára 2014 nemohol konať, lebo bol práceneschopný;

- 21. januára 2014 Okresný súd Komárno vyzval JUDr. Baďuru, aby v lehote 15 dní predložil vyúčtovanie exekučného konania vedeného pod sp. zn. EX 231/10;
- 4. apríla 2014 okresný súd urgoval exekútora;
- 28. apríla 2014 exekútor JUDr. Baďura mailom odpovedal na výzvu Okresného súdu Komárno. Písomné vyhotovenie bolo doručené 6. mája 2016;
- 29. mája 2014 Okresný súd Komárno uznesením č. k. 15 C 560/2012-138 priznal sťažovateľom oslobodenie od súdneho poplatku vo výške 75 % (právoplatnosť nadobudlo 3. júla 2014);
- 14. júla 2014 samosudca urobil zápis, že vo veci v období od 4. júna 2014 do 13. júla 2014 nemohol konať, lebo bol práceneschopný;
- 28. júla 2014 Okresný súd Komárno vyzval sťažovateľov, aby v lehote 10 dní zaplatili súdny poplatok za návrh vo výške 1 372 €;
- 13. augusta 2014 sťažovatelia zaplatili súdny poplatok;
- 1. októbra 2014 bol spísaný úradný záznam o tom, že právny zástupca sťažovateľov urguje zaslanie príloh k vzájomnému návrhu;
- 3. októbra 2014 bolo doručené vyjadrenie sťažovateľov k vyjadreniu žalovaného;
- 3. marca 2015 sudkyňa JUDr. Kováčová oznámila, že vo veci bola zmenená zákonná sudkyňa, ktorá po naštudovaní veci rozhodne o ďalšom postupe;
- 16. apríla 2015 samosudkyňa vyzvala právnu zástupkyňu odporcu, [REDAKOVANÉ], aby sa v lehote 15 dní vyjadrila, či zo strany odporcu došlo k pokusu o mimosúdne urovanie sporu;
- 15. apríla 2015 [REDAKOVANÉ] oznámila, že ukončila zastupovanie odporcu;
- 20. apríla 2015 Okresný súd Komárno vyzval odporcu, aby sa v lehote 15 dní vyjadril, či zo strany odporcu došlo k pokusu o mimosúdne urovanie sporu;
- 20. apríla 2015 [REDAKOVANÉ] oznámila, že k uzavretiu mimosúdneho urovnania nedošlo. Oznámila, že klient jej vypovedal plnú moc;
- 7. mája 2015 [REDAKOVANÉ] žiadosť o vydanie potvrdenia o prebiehajúcom súdnom konaní;
- 7. mája 2015 sťažovatelia podali návrh na nariadenie predbežného opatrenia;

- 5. júna 2015 Okresný súd Komárno uznesením sp. zn. 15 C 560/2012 zamietol návrh sťažovateľov na nariadenie predbežného opatrenia (právoplatnosť nadobudlo 13. apríla 2016);
- 24. júna 2015 sťažovatelia doručili odvolanie proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia;
- 5. októbra 2015 „*oznámenie o pristúpení právneho zástupcu*“ doručil [REDACTED], právny zástupca odporcu;
- 29. februára 2016 Okresný súd Komárno zaslal [REDACTED] odvolanie sťažovateľov z 24. júna 2015 s tým, aby sa k nemu v lehote 10 dní vyjadril;
- 17. marca 2016 bol spis doručený Krajskému súdu v Nitre (25 Co 179/2016);
- 23. marca Okresný súd Komárno doručil Krajskému súdu v Nitre vyjadrenie odporcu k odvolaniu sťažovateľov proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia, ktoré bolo doručené Okresnému súdu Komárno 17. marca 2016;
- 7. apríla 2016 bol spis vrátený Okresnému súdu Komárno s uznesením Krajského súdu v Nitre, ktorým odvolací súd napadnuté uznesenie súdu prvého stupňa potvrdil;
- 30. augusta 2016 okresný súd vo veci rozhodol rozsudkom;
- 28. septembra 2016 žalovaný doručil odvolanie proti rozsudku z 30. augusta 2016;
- 22. novembra 2016 bol spis postúpený Krajskému súdu v Nitre (č. postúpenia ZO 467/2016);
- 23. januára 2017 krajský súd vrátil vec okresnému súdu bez meritórneho rozhodnutia, pretože o oslobodení od súdneho poplatku za odvolanie okresný súd nerozhodol uznesením;
- 14. februára 2017 okresný súd po odstránení nedostatkov opätovne spis zaslal krajskému súdu.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 15 C 560/2012.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov...

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná...

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným

rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu (m. m. IV. ÚS 221/04).

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní mohlo dôjsť k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03, II. ÚS 518/2012) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). Za súčasť prvého kritéria sa považuje aj povaha prerokúvanej veci.

1. Pokiaľ ide o kritérium právna a faktická zložitosť veci, ústavný súd zhodne s predsedom okresného súdu konštatuje, že namietanú vec nemožno považovať za skutkovo ani právne zložitú.

2. V konaní o sťažnosti namietajúcej porušenie práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote ústavný súd okrem zložitosti veci skúma aj to, akým spôsobom sa na spomalení priebehu konania podieľa osoba, ktorá podala sťažnosť vo veci namietaného porušenia jej základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru. Ústavný súd konštatuje, že sťažovatelia negatívne neprispeli k doterajšej dĺžke napadnutého konania. Využívali síce svoje procesné oprávnenia (podali návrh na oslobodenie od súdneho poplatku i návrh na vydanie predbežného opatrenia a odvolanie proti uzneseniu o jeho zamietnutí), avšak v tejto súvislosti ústavný súd konštatuje (obdobne ako vo veciach II. ÚS 41/97, II. ÚS 52/99, II. ÚS 181/04, III. ÚS 210/2016), že uplatnenie procesných práv tak zo strany sťažovateľa, ako aj ostatných účastníkov konania v doterajšom priebehu konania nezakladá zodpovednosť sťažovateľov za zbytočné priet'ahy v konaní, ale v takomto prípade zodpovednosť nemožno pripísať ani na vrub štátnemu orgánu konajúcemu vo veci.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v namietanom konaní. Okresný súd vo vyjadrení k sťažnosti namietal, že konanie začalo na Okresnom súde

Bratislava II a až po námietke žalovanej bola vec postúpená Okresnému súdu Komárno. K tomu ústavný súd dodáva, že konanie na oboch okresných súdoch posudzuje ako celok, osobitne, ak zistená neefektívnosť v postupe konajúceho súdu bola vzhľadnutá až na Okresnom súde Komárno. V období od 21. júna 2013 do 29. mája 2014 – 11 mesiacov, od 13. augusta 2014 do 16. apríla 2015 – 8 mesiacov, okresný súd neurobil žiaden úkon smerujúci k rozhodnutiu veci z dôvodu práceneschopnosti zákonného sudcu. Odvolanie sťažovateľov proti uzneseniu o zamietnutí návrhu na nariadenie predbežného opatrenia doručila konajúca sudkyňa odvolaciemu súdu po 8 mesiacoch od jeho doručenia okresnému súdu. Celkovo bol teda okresný súd nečinný 2 roky a 2 mesiace. O efektívnosti konania nesvedčí ani postup okresného súdu po jeho meritórnom rozhodnutí 30. augusta 2016. Po podaní odvolania žalovaného bola vec okresnému súdu vrátená z odvolacieho súdu bez meritórneho rozhodnutia pre formálny nedostatok zapríčinený okresným súdom. Vec bola potom krajskému súdu zaslaná s dvojmesačným posunom.

Ústavný súd vo svojej predchádzajúcej judikatúre už poukázal na to, že nielen nečinnosť, ale aj neefektívna, resp. nesústredená činnosť štátneho orgánu, resp. orgánu verejnej moci (v danom prípade okresného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (obdobne napr. IV. ÚS 22/02, IV. ÚS 380/08, III. ÚS 103/09, I. ÚS 7/2011).

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že doterajším postupom okresného súdu v napadnutom konaní došlo k zbytočným priet'ahom, a tým aj k porušeniu základného práva sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

IV.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak porušenie základných práv podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Vzhľadom na to, že ústavný súd rozhodol, že základné právo sťažovateľov na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru bolo postupom okresného súdu v napadnutom konaní porušené, prikázal mu, aby vo veci konal bez zbytočných prietáhov, a odstránil tak stav právnej neistoty, v ktorej sa nachádzajú sťažovatelia domáhajúci sa rozhodnutia súdu vo svojej veci.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadost'učinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadost'učinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadost'učinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Keďže okresný súd 30. augusta 2016 o žalobe sťažovateľov rozhodol rozsudkom a po odvolaní sa žalovaného sa vec nachádza na krajskom súde, ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia neprikázal konať okresnému súdu, ako to sťažovatelia požadovali v petite sťažnosti.

Sťažovatelia sa domáhali priznania finančného zadost'učinenia v sume 5 000 € z dôvodu pretrvávajúcej právnej neistoty.

Cieľom finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez pokračujúceho porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04). Podľa názoru ústavného súdu v tomto prípade prichádza do úvahy priznanie finančného zadosťučinenia. Pri určení finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti aplikovaných Európskym súdom pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd sťažovateľom priznal finančné zadosťučinenie každému v sume 2 500 €, ktorú považoval za primeranú doterajšej dĺžke konania s ohľadom na jeho predmet, ako aj postup okresného súdu v danej veci.

Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol aj o úhrade trov konania sťažovateľov, ktoré im vznikli v súvislosti s ich právnym zastupovaním v konaní pred ústavným súdom advokátkou Mgr. Miroslavou Ficovou, ktoré si uplatnili v sume 1 600,62 €.

Úhradu priznal za dva úkony právnej služby vykonané v roku 2016 (prevzatie a prípravu zastúpenia a podanie sťažnosti) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 14 ods. 1 písm. a) a b) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“). Advokátka vykonala 2 úkony právnych služieb za každého sťažovateľa, a to prevzatie a prípravu zastupovania, spísanie a podanie sťažnosti v roku 2016.

Odmena za jeden právny úkon vykonaný v roku 2016 je 143 € (čo po znížení u dvoch sťažovateľov o 50 % podľa § 13 ods. 2 vyhlášky predstavuje sumu 71,50 € a spolu s režijným paušálom 8,58 € činí teda spolu sumu 80,08 €). Odmena advokátke za poskytnuté služby obom sťažovateľom v konaní pred ústavným súdom (za 2 úkony právnych služieb a 2 x paušálna náhrada) tak predstavuje celkovú sumu 320,32 €.

Za tretí úkon – vyjadrenie sťažovateľov z 1. augusta 2016 – ústavný súd trov konania nepriznal, pretože sťažovatelia v ňom neuviedli žiadne nové skutočnosti, ktoré by prispeli k objasneniu veci.

Úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľov v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde) tak, ako to je uvedené v bode 3 výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou nálezu uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. februára 2017